

Lục Tỉnh Tân Văn

六省新聞

MỖI TUẦN RA HAI KỶ NGÀY THỨ NĂM VÀ NGÀY CHỨA NHỰT

GIÁ BÁN	
TRONG GIA-PHẦN ĐÔNG-DƯƠNG	
Một năm	6 \$ 00
Sáu tháng	3 \$ 50
Ba tháng	2 \$ 00
Mỗi số	0 \$ 06
Đổi chỗ	0 \$ 20
BỘ-TRƯỞNG VÀ CÁC THỰC-ĐẢ	
Một năm	20 \$ 00

Số : 598
N. M. THỨ MƯỜI BA

BÁN LẺ MỖI SỐ : 0 \$ 06

13e Février 1919
13 tháng giêng năm Kỷ-vị

DIRECTION ET ADMINISTRATION :
F.-H. SCHNEIDER, 162, Rue Pellerin, Saigon

PUBLICITÉ
ANNONCES LEGALES ET JUDICIAIRES

Le centimètre de hauteur sur 0.065 de largeur. 1650

Le décompte des lignes est calculé à raison de 3 au centimètre quelque soit le caractère employé.

BỔ CÁO
Những lời rao về việc bán báo nếu gọi theo đến Bùn-quần thì Bùn-quần sẽ gọi cho một cái bán để giá phân minh.

LÍNH KIỂM-SÁT KHÁM ĐƯỜNG LỤC-TỈNH

Chẳng thuộc sở Phức-dương Nam-kỳ sao ?

Les Surveillants de prison de l'intérieur ne sont-ils pas dans le service pénitentiaire de la Cochinchine ?

Tờ-bút mới tiếp thư cho một vị khán quan phân phiến về sự chẳng đặng gì trong cơ Kiểm-sát Phức-dương ; tờ-bút xin dâng trọn thư ấy vào đây cho Thượng-quan nhả-giảm.

Mytho, le 5 Février 1919.

Ông Chủ-bút L. T. V. Saigon

Ông Chủ-bút

« Quan trên vì da đoan, quốc-sự, nhiều khi chẳng hề ngờ ngay tới học hiềm mà thấy chớ đây, chớ khuyết nhỏ nhoi, nên nhiều chỗ chẳng đồng mà bỏ qua lả lủ. Báo-chương dùng để mà vạch tội chi sáng, lòng tiếng đứ-luận mà mách với quan trên ngo hầu giúp an chánh-trị, hoặc khen phải, biếm quấy luận đầy chỉ khuyết cho quan trên chớ sửa cho cần ; mà sao báo-chương hằng luận hơn hơn thiệt thiệt cho các ti, chẳng hề thấy luận tới phân lĩnh thuộc cơ Kiểm-sát khám đường Lục-Tỉnh.

« Vây đây tôi xin giải ti điều về phân lĩnh Kiểm-sát khám đường Lục-Tỉnh. Nếu có dịp nào, ông đáng báo và giúp thêm lời cho thấu tai quan trên, may là chức gọi nhữn công-ly.

« Trước năm 1910, các sở Tham-biện chưa phân biệt lĩnh tuần-phòng (Garde locale) với lĩnh Kiểm-sát (Surveillant de prison) tỉnh nào cũng dùng lĩnh tuần-phòng mà bỏ qua coi khám. Bởi cơ việc coi khám có phiến thứ, hồ mới người chứng và năm rồi rất về cơ tuần-phòng như cũ ; trong cơ tư thương chỉ ba, không ai đứng ở an bên tuần-phòng hoặc bên Kiểm-sát hoai ; ấy là mực công dân đến thể nào cũng chịu. Từ năm 1910 có lời nghị quan Nguyễn-soái Nam-kỳ ban hành kể từ ngày 11 Aout, phân biệt hai sở Tuần-phòng và Kiểm-sát. Khi ấy mới tỉnh cũng lựa trong cơ Tuần-phòng mà bỏ qua ti Kiểm-sát, song bên nào riêng bên nấy, chẳng còn qua lại như xưa. Mà ti Kiểm-sát khám đường Lục-Tỉnh có đầu nhiều hơn khám Mỹ-thô, tuy nhỏ hơn Saigon, song cũng bực nhĩ trong Lục-tỉnh mà có sáu tên lĩnh, ngày có số bộ và việc trong, đem thì luận phiến canh gác. Quanh năm chẳng hề có một ngày nghỉ, phần chức tách rất nặng đường mà lương bổng thì rất hẹp. Ti Kiểm-sát khám đường Lục-Tỉnh hết 101 bực, mới tháng ba chức đồng, không còn bực nào lên nữa.

« Nhỏ năm 1916, thương quan dóm thấy trong bảng của ti-chức rất hẹp mà chức trách rất nặng nề, mới ban lời nghị ngày 10 Décembre 1916 (coi quan-báo số 1 ngày 4 janvier 1917, trang thứ 11) thăng bổng cho

ti Kiểm-sát. Mừng tưởng cho chung, nhiều chức việc khám đường Lục-Tỉnh gọi đơn xin thăng bổng. Quan Nguyễn-soái Nam-kỳ (ấy là đời ông Le Gallen) dạy rằng lời nghị mới riêng cho sở khám Côn-nôn và Saigon không phải cho chung cả thấy. Phần ti Kiểm-sát khám đường Lục-Tỉnh thì đã có lời nghị ngày 10 Aout 1910 định cho rồi. Bởi cơ từ ấy những giờ đề y như cũ.

« Cứ theo lời quan trên dạy vậy, thì thấy rõ ràng cơ lĩnh Kiểm-sát Phức-dương Côn-nôn với lĩnh Phức-dương Saigon chẳng đồng ti với lĩnh khám đường Lục-Tỉnh. Chẳng hay lĩnh khám đường Lục-Tỉnh nhập vào ngạch nào ? Dầu rằng chẳng đồng ti với lĩnh Saigon và Côn-nôn đi nữa, phần chức trách ba khác nhau sao ? Mà phần việc của lĩnh Lục-Tỉnh lại nặng nề hơn hai chỗ chánh ấy bởi phần, vì sao hai chỗ chánh ấy lại đăng ban on rộng hơn lĩnh Lục-Tỉnh ? Dầu chẳng cho hơn thì cũng bằng, lý đầu lại hẹp hơn đi đến thể ? Theo lời nghị ngày 10 Décembre 1916, tuy có thêm ngôi đôi bực mặc dầu, lên tới bực rồi lương bổng mới thăng cũng trên sáu chục, vì sao chẳng cho lĩnh Lục-Tỉnh lên như vậy. Lại cứ theo lời nghị ngày 10 Aout 1910 mà để cho ta coi ba chức đồng tốt bực thì lên tới bực rồi, đâu có giúp việc thêm mười năm nữa thì cũng ăn lương như sở hoai sao ?

Buôn qua ! Có ti nào, sở này Đem Chánh-trị mà lại vậy đâu, duy có cơ lĩnh Kiểm-sát Khám đường Lục-tỉnh vậy mà thôi chớ !

« Ấy vậy chớ đó là chỗ lửng lơ chỗ kia là chỗ đầy đủ, vì quan trên mắng lo quốc-sự mà quên đời phẩm thấp hèn ; cậy qui-báo đem đùm lời phân phiến nầy cho thấu tai thường quan, ngoi xét lại mà ban on cho lĩnh sở Khám đường Lục-tỉnh :

1o - Thêm cấp và thêm lương cho bằng sở lĩnh Khám đường Saigon và Côn-nôn.

2o - Sắp đặt cơ lĩnh Khám đường Lục-tỉnh lại cho đủ người thay phiên canh gác. Chẳng bao giờ thấy việc quan gì mà gat ngày, canh đêm, quanh năm không ngày nghỉ.

Đặng vậy mới công-minh, đặng

ÂU-CHÂU ĐIỂN BÁO HAVAS

Cải-cách dân là một thứ hội bên Âu-châu, nước nào cũng có. Tuy khác nước nhau mặt đần, song đồng một hội nên tru tru với nhau dạng, như là việc nước việc dân. Bởi cơ, đình chiến rồi, các nước Liên-Hiệp đang hội nghị hòa, Cải-cách dân bên thành Berne nước Suisse cũng hội mà luận xét coi mưu dữ tai đầu làm ra vũng máu oan hồn đồng xương vộ-dinh.

Độc điển báo tiếp sau đây :
Paris le 4 Février 1919

Thành Berne : ông Albert Thomas giữa hội Cải-cách socialiste) Ở-nhục dân Cải-cách Allemand đến đờ, rồi xin trước khi đổi luận mọi đờ, phải làm an định tội về phần cang đờ của Cải-cách dân Allemand. Wells là người Allemand thấy vậy mới ra phân giải, đem hết trí, tìm hết cách mà chỉ rằng dân-chánh-thể Allemand là công hòa dân quốc lúc mới hạ chiến không có cang đờ chi với chánh-phủ Allemand cả thấy. Giải rồi lại nhắc qua vụ đình chiến

mà bày lời bắt phục những đờ, hám rằng nếu cuộc hòa-bình ngược đờ nước Allemand theo cách giả-mang, thì sự tuyệt hận báo cứu chẳng khỏi.

Ông Renaudet trách Allemands sao có tá trợ Chánh-phủ Allemand trót bốn năm trước.

Paris, le 5 Février 1919

Mưu dứ tại hai nước Allemagne với Autriche mà ra

Hội Nghị-hòa như định phải hai vị khám-sai của hai đại-quốc trong liệt cường tru luận những điều về nước Grèce.

Thành Berne : Hội Cải-cách, trót đờ nay bàn hội tranh cãi nhau về phần cang đờ của dân Cải-cách Allemand đã noi trên đó. Rồi lại Adler là người nước Autriche, chịu rằng giặc này mưu tại hạ nước Autriche với Allemand hiệp nhau định kế. Ngày mồng năm tháng Juillet 1914, Co-matt-viên Allemand hội tại đờ-đô Berlin là ngày như định của hai nước ; hễ Guillaume II là Hoàng-đế nước Allemande

Sửa lập sở Phức-dương Đông-Dương

(Réorganisation du service pénitentiaire de l'Indochine)

Chẳng những đem cấp, thêm lương bổng cho lĩnh Tây, Nam trong cơ Kiểm-sát Khám đường Đông-Dương mà thôi, lại nhập ba sở Khám đường Tam-kỳ làm một mới : Bắc-kỳ, Trung-kỳ và Nam-kỳ. Chức việc xử này đờ, thuyên hệ qua xứ kia ; đường ấy họ gọi Khám đường Nam-kỳ là một khám Saigon mà thôi sao ? Còn Khám đường Lạc-châu không phải ? Dầu vậy mà phân biệt sở Khám đường Lạc-châu với khám Saigon không đờ-đô, bởi cơ có lời kêu gọi vì lời nghị sửa lập sở Phức-dương Đông-Dương, đem các sở Khám đường Lục-tỉnh nhập với Saigon làm một ti Kiểm-sát Khám đường Nam-kỳ thì cũng không chi rằng khó. Việc làm nhằm để như trót say, đã đặng công bính lại đặng phi lòng nó có là đờ.

vậy quân lĩnh mới hết phiến đầu vì việc như phần, vì việc nước mà bõ minh, cũng vui lòng nhắm mắt. »

Một người đọc báo.

Cứ theo mấy lời phân giải trên đây, lấy công-ly mà suy, tờ-bút dám chỉ ngay rằng đó là chỗ lệ quan trên chưa xét tới, và lại tức bằng, vì cơ ra thân làm quân lính, dân đi danh trăn giặc nào cũng là đờ-đô, cũng xông tên dục pháo, ra tử vào sanh, cũng đội ngực mang sao, nằm song gối vát vậy chớ có trợn sao nhơ hơn trận nào. Phần làm lĩnh Kiểm-sát Khám đường, đầu Côn-nôn, Saigon hay là Lục-tỉnh thì cũng là lĩnh Kiểm-sát Khám đường, cang đồng canh gác cực-khó, cũng đồng chịu hiềm nguy, chớ có công việc khám nào khác hơn khám nào, mà đờ chẳng cần cho chính lòng chớ việc. Càng nghĩ, trừ mấy tỉnh như ra, Khám đường mấy tỉnh lớn như Mytho, Vinhlong, Cánhtho, Longxuyen có khác nào Saigon, cũng có đủ thứ phạm, cũng có thứ hiềm nghèo cho quân lĩnh vậy. Cơ sao Saigon, Côn-nôn lại đặng on rộng, còn Lục-tỉnh lại chịu thiệt. Lấy lẽ công-minh quan trên cho đồng ti đồng bổng mới phải cho chớ, Thoãn lại, năm 1917, Chánh-phủ đờ để chế lập sở Kiểm-sát Khám đường lại rồi, đờ rằng :

« Sau về lẽ công thường quan, như là quan Nguyễn-soái Nam-kỳ Maspéro, là tay đùng mực công bính, xét soi khắp cả, giúp tiếng kêu nài, xin quan trên lấy công-ly mà xét suy, đem sở Khám đường Lục-tỉnh nhập với Saigon làm một ti Kiểm-sát Khám đường Nam-kỳ, cho khỏi chớ vơi chớ đầy lam chĩnh lòng chức việc đã đầy công vớ nước.

L. H. Mưu.

tiếp thơ của François Joseph là Hoàng đế nước Autriche rồi, thì cùng đế-tướng Bethmann nhứt định ưng-cang. Tuy vậy mà bản hội chưa khê-quyết cái mô phạm chi thơ (formule) nên hãy còn luận bản tới nữa.

Paris, le 6 Février 1919

Hội nghị hòa

Tchitcherine đã cùng Liên-hiệp-rang ngài nhậm lễ mời dự hội. Acrinkipo sẵn lòng hòa với Liên-hiệp.

Lục quân tướng soái Foch thọ thưởng

Đức-Hoàng nước Serbie mới thưởng thưởng đấng bửu tinh là mẽ-day võ-sĩ cho ông Foch là lục-quân-Tướng-soái của Pháp-quốc.

Hội cải-cách thành Berne

Bản hội cải-cách khê quyết cái-mô phạm chi thơ giải rằng hội đã minh vì có lời Allemands trần tở rằng đã

bức thẳng với cựu trào và với người cang dự về việc giặc; ông sự phân đoán tội lỗi về phân cang dự để cho hội khác định lấy. Ông Thomas nói rằng lòng hảo trá của cách/mạng Allemand khó-lương, không chỗ tin được; vậy hãy chờ để có các nước bị hại vì giặc này đến hội, thì tái luận.

Allemand hân

Weimar: Ebert mở hội dân-quốc Allemand, diệt sự trả cừu về việc nước và sự tăng bạo, lại cũng biếm liên-hiệp-lấy sự chặt lốt mà đem làm hòa-bình; bắt phục sự nặng nề bỏ bước về cuộc đình chiến, rồi lại hân Liên-hiệp sẽ coi nước Allemagne không thêm dự hội nghị hòa; xin vào hội vận-bang đồng một thể và phong tặng nước Autriche về sự nhứt định lập thành cộng-hoà dân quốc.

Xem kỹ tới có bài diễn luận.

GAO TRỜI, LÚA SỤT

(La hausse du riz et la baisse du paddy)

Đôm thấy trong Huê-Kiên nhứt-báo là từ báo của Khách-trú có bài luận về giá gạo và giá lúa tẻ-bít trích giải ra và đem tron vào đây cho đồng-bang xem cho háng ý.

Luận giá gạo trời, giá lúa sụt

« Trong thế-gian nghề nghiệp cũng là vật-thực buôn-bán, chi-chai, cũng yếu tại hai chữ, nỏ, âm mà thôi.

Xét kỹ, cũng đều trong một món vật-thực, có nơi đắt, có nơi rẻ, có nơi nhiều, có nơi ít. Vì sao? Một là vì lòng người tranh cạnh tham muốn, hai là theo chế làm ăn khố đê; chi có lúa gạo là món cần dùng mà quý hơn hết, song thuộc về quyền nhà-nông định giá cao thấp. Giá định cao thấp cũng tùy chợ đất, mà tăng giảm không chừng; cái đó cũng là sự thường, chẳng lấy chi làm lạ. Tự trung như lúa gạo đê là vật cần dùng mà giá cao thấp khác nhau, là vì cầu mà mua thì tự nhiên giá phải cao, còn cầu mà bán thì tự nhiên giá phải thấp; như giá lúa cũng giá gạo hiện ngày nay đó. Và lại trong chợ thương-trường luân lượn xưa nay, người xử nỏ, thấy đều có chứa lòng mưu lợi, hê thấy một món gì đê bán, mua chạy, thì hay đấu tranh nhau mà kiếm lợi; vật bị người tranh, thì chôn bị-tử phải thiếu; chi-tử thường thiếu thì giá phải cao; còn những vật tích trữ nhiều, đê lâu không có giá, túng phải hạ giá mà bán đi; thế thì giá cao, giá hạ, chông qua tùy một lúc đương cơn kíp, rồi bona thương nỏ dùng dịp mà xa lợi đê thoỉ, chứ lúa gạo là vật quan-hệ cho sanh-mạng của chúng dân, đê một người tự chuyên mà bao mỗi lợi, làm cho phần nhiều người chịu hại, chẳng bao lâu những người phần nhiều chịu hại đó, soi thân được rồi, thì người muốn tự chuyên đê không thể nào ôm giữ đặng cái mỗi lợi bao giờ. »

« Lúa gạo là vật quan hệ cho sanh-mạng của chúng dân, đê một người tự chuyên mà bao mỗi lợi, làm cho phần nhiều người chịu hại, chẳng bao lâu những người phần nhiều chịu hại đó, soi thân được rồi, thì người muốn tự chuyên đê không thể nào ôm giữ đặng cái mỗi lợi bao giờ. »

« Theo ngu-kiến, tẻ-bít đê cho lời của qui báo Huê-Kiên chánh luận đê. Người phần nhiều, hên hay à là ai? Có phải Anam ta ta đê chẳng? — Phải. — Mà ta đê soi thiếu chưa? — Soi thiếu rồi. — Nếu soi thiếu rồi thì ta phải làm làm sao cho người muốn tự chuyên không thể nào ôm giữ đặng cái mỗi lợi bao giờ. »

« Theo ngu-kiến, tẻ-bít đê cho lời của qui báo Huê-Kiên chánh luận đê. Người phần nhiều, hên hay à là ai? Có phải Anam ta ta đê chẳng? — Phải. — Mà ta đê soi thiếu chưa? — Soi thiếu rồi. — Nếu soi thiếu rồi thì ta phải làm làm sao cho người muốn tự chuyên không thể nào ôm giữ đặng cái mỗi lợi bao giờ. »

« Theo ngu-kiến, tẻ-bít đê cho lời của qui báo Huê-Kiên chánh luận đê. Người phần nhiều, hên hay à là ai? Có phải Anam ta ta đê chẳng? — Phải. — Mà ta đê soi thiếu chưa? — Soi thiếu rồi. — Nếu soi thiếu rồi thì ta phải làm làm sao cho người muốn tự chuyên không thể nào ôm giữ đặng cái mỗi lợi bao giờ. »

« Theo ngu-kiến, tẻ-bít đê cho lời của qui báo Huê-Kiên chánh luận đê. Người phần nhiều, hên hay à là ai? Có phải Anam ta ta đê chẳng? — Phải. — Mà ta đê soi thiếu chưa? — Soi thiếu rồi. — Nếu soi thiếu rồi thì ta phải làm làm sao cho người muốn tự chuyên không thể nào ôm giữ đặng cái mỗi lợi bao giờ. »

« Theo ngu-kiến, tẻ-bít đê cho lời của qui báo Huê-Kiên chánh luận đê. Người phần nhiều, hên hay à là ai? Có phải Anam ta ta đê chẳng? — Phải. — Mà ta đê soi thiếu chưa? — Soi thiếu rồi. — Nếu soi thiếu rồi thì ta phải làm làm sao cho người muốn tự chuyên không thể nào ôm giữ đặng cái mỗi lợi bao giờ. »

« Còn sao ta lại phải cầu m bán lúa? — Ta cầu mà bán lúa là vì chi-đặc chôn làm ra hội lúa, cầu bán cho có bộ mà tiêu xài. Vì chông bán đê lúa, thì lỵi tiền bạc đê mà xây dựng. »

« Về đầu chỏ yêu của ta, nên thương nỏn đòng, dịp đê bưng mà mua lúa thấp giá, bán gạo cao giá mà gồm lấy mỗi lợi một tay, chẳng kể người Anam chịu hại. »

« Đồng-bang háng ý c ra, soi thiếu lung thương nỏn chưa? Mà thương nỏn đê đó là ai? — Thương nỏn đê đê là khách-trú! »

« Khôn chót, Huê-Kiên Nhứt-Báo lại đê lời luận rằng: »

« Lúa gạo là vật quan hệ cho sanh-mạng của chúng dân, đê một người tự chuyên mà bao mỗi lợi, làm cho phần nhiều người chịu hại, chẳng bao lâu những người phần nhiều chịu hại đó, soi thân được rồi, thì người muốn tự chuyên đê không thể nào ôm giữ đặng cái mỗi lợi bao giờ. »

« Theo ngu-kiến, tẻ-bít đê cho lời của qui báo Huê-Kiên chánh luận đê. Người phần nhiều, hên hay à là ai? Có phải Anam ta ta đê chẳng? — Phải. — Mà ta đê soi thiếu chưa? — Soi thiếu rồi. — Nếu soi thiếu rồi thì ta phải làm làm sao cho người muốn tự chuyên không thể nào ôm giữ đặng cái mỗi lợi bao giờ. »

« Theo ngu-kiến, tẻ-bít đê cho lời của qui báo Huê-Kiên chánh luận đê. Người phần nhiều, hên hay à là ai? Có phải Anam ta ta đê chẳng? — Phải. — Mà ta đê soi thiếu chưa? — Soi thiếu rồi. — Nếu soi thiếu rồi thì ta phải làm làm sao cho người muốn tự chuyên không thể nào ôm giữ đặng cái mỗi lợi bao giờ. »

« Theo ngu-kiến, tẻ-bít đê cho lời của qui báo Huê-Kiên chánh luận đê. Người phần nhiều, hên hay à là ai? Có phải Anam ta ta đê chẳng? — Phải. — Mà ta đê soi thiếu chưa? — Soi thiếu rồi. — Nếu soi thiếu rồi thì ta phải làm làm sao cho người muốn tự chuyên không thể nào ôm giữ đặng cái mỗi lợi bao giờ. »

« Theo ngu-kiến, tẻ-bít đê cho lời của qui báo Huê-Kiên chánh luận đê. Người phần nhiều, hên hay à là ai? Có phải Anam ta ta đê chẳng? — Phải. — Mà ta đê soi thiếu chưa? — Soi thiếu rồi. — Nếu soi thiếu rồi thì ta phải làm làm sao cho người muốn tự chuyên không thể nào ôm giữ đặng cái mỗi lợi bao giờ. »

« Theo ngu-kiến, tẻ-bít đê cho lời của qui báo Huê-Kiên chánh luận đê. Người phần nhiều, hên hay à là ai? Có phải Anam ta ta đê chẳng? — Phải. — Mà ta đê soi thiếu chưa? — Soi thiếu rồi. — Nếu soi thiếu rồi thì ta phải làm làm sao cho người muốn tự chuyên không thể nào ôm giữ đặng cái mỗi lợi bao giờ. »

« Theo ngu-kiến, tẻ-bít đê cho lời của qui báo Huê-Kiên chánh luận đê. Người phần nhiều, hên hay à là ai? Có phải Anam ta ta đê chẳng? — Phải. — Mà ta đê soi thiếu chưa? — Soi thiếu rồi. — Nếu soi thiếu rồi thì ta phải làm làm sao cho người muốn tự chuyên không thể nào ôm giữ đặng cái mỗi lợi bao giờ. »

« Theo ngu-kiến, tẻ-bít đê cho lời của qui báo Huê-Kiên chánh luận đê. Người phần nhiều, hên hay à là ai? Có phải Anam ta ta đê chẳng? — Phải. — Mà ta đê soi thiếu chưa? — Soi thiếu rồi. — Nếu soi thiếu rồi thì ta phải làm làm sao cho người muốn tự chuyên không thể nào ôm giữ đặng cái mỗi lợi bao giờ. »

« Theo ngu-kiến, tẻ-bít đê cho lời của qui báo Huê-Kiên chánh luận đê. Người phần nhiều, hên hay à là ai? Có phải Anam ta ta đê chẳng? — Phải. — Mà ta đê soi thiếu chưa? — Soi thiếu rồi. — Nếu soi thiếu rồi thì ta phải làm làm sao cho người muốn tự chuyên không thể nào ôm giữ đặng cái mỗi lợi bao giờ. »

đồng-bang ráng mà hiệp quân, ráng mà lập đoàn thể cho kíp thời, chờ đê-đê mà bỏ qua cơ-hội.

KIỂM-SÁT XUẤT CĂNG

(Contrôle de l'exportation)

Nhờ sức quan Nguyên-soái Nam-kỳ ưu-tư chông quan Tổng-thống Đông-dương, nên quan Tổng-thống Đông-dương, vì lợi chung, mới phong/lịnh ngừa sự xuất cặng như vậy:

Một ti kiểm-sát xuất cặng lúa gạo đê lập cho cỏi N-m-kỳ.

Định «ho mỗi tháng lúa gạo đê xuất cặng hai chục ngàn « tonnes » (mỗi tonne một ngàn ki-lô) chờ đi các xứ, ngoại trừ phần số vận-lương, vì bên nước-chưa định mua bao nhiêu.

« Phép riêng cho xuất «g về Indes-Néerlandaises, kể từ đây, bắt.

Muôn cho tiện việc buôn-bán đê giao kết từ rồi, kể từ đây đê cho phép xuất cặng đê xin về tháng Février, Mars và Avril.

Ti kiểm-sát ngày 7 février hội, định quyết ngay nỏ tiếp đê của thương-nỏn xin xuất cặng, đê cho thương-nỏn biết trước liệu mà xin lấy phần minh.

BUỒN BÁN GẠO

(Le commerce du riz)

Buổi sớm mai 7 février, từ chín giờ tới mười một giờ, ti kiểm-sát xuất cặng hội tại Soái-phủ.

Hiện diện: M. MASPÉRO, MM. Perreau, háng Đông-dương; Carri-gueuc, đê-g-ly phòng thương-mại; Rousseau, viên-chức hội Vận-du-xuất Langsa (exportateur); Gressier, Lobaste, Bui-thê-Khâm, Tjia-mai-Yanh với một viên-chức hội Vận-du-xuất «Huê-kieu».

Quan Nguyên-Soái Maspéro tở bày các cơ-buộc Chánh-Phủ phải đi phòng ngừa xuất tở lúa gạo mà đê cho tởi chứng rõ biết đê Chánh-quốc với liên-hiệp cần mua bao nhiêu mà đủ dùng.

Đoạn hội mới phải i chia hai chục ngàn tonnes cho xuất cặng mỗi tháng đê. Ti này có quan phó-quản-lý thương-chánh, một vị thể hành phòng thương-mại, một vị thể hành hội vận-du-xuất Langsa, đê. Hai chục ngàn tonnes đê chia ra như vậy:

Hai phần ba giành đê cho vận-du-xuất Langsa, còn một phần ba thì giành cho vận-du-xuất Huê-Kieu. (Chinois)

M' «bà-tê liên xin chứng rõ biết đê Chánh-quốc cần dùng bao nhiêu rồi, thì đê cho cuộc buôn bán lúa gạo thông thả. Hội nhận rồi.

Kê tởy ông Bui-thê-Khâm xin: Muốn cho Nông-phu và diên-chủ khỏi mắc lịnh thương nỏn, Chánh-Phủ phải ra sức truyền rao trong các tỉnh-ho nông-phu rõ rằng số định ngân nỏn này bài quá là tạm thời thôi, kỳ thật xuất cặng không côm.

Mẫu nhiệm

(Mystère)

Chiều bữa thứ hai, 10 Février, vừa quá sáu giờ, rãnh bước dạo chơi từ đàng No odom tới sân nhà-thờ, đê xuống Gatinat, chằm rài xem nỏn nhìn cảnh. Vừa tới ngang số Mặt-thám, bỗng gặp bạn cố giao, đê chơn nỏi chuyện. Chưa đê phút, chợt thấy ba cái xe kéo nỏi đỏi như ử đưới chạy lên, ngừng trước cửa bót Mặt-thám. Người thứ nhứt bước xuống là M. Etievant Đêc-ly Mặt thám; người thứ hai cũng người Langsa, tưởng cho là đê-lại số Mặt-thám; người thứ ba là một ả mây-ngài hình dung yếu điệu. Mẫu da non tuyэт, nước tóc tở mây, tuy không bị Háng-nữ với Tây-thi, song cũng sánh Kiêu-nữ Đạm-thị. Tác nhâm chừng mười tám; đầu chông khăn tua trắng, chông mang giày trắng, tay xách đê trắng, minh mặt đê háng trắng, nỏi tắt một lời, hết thấy trắng; cũng đòng bước xuống xe, nỏi gót M. Etievant vào bót. Tuy chưa rõ đi gì, chớ lòng đê nghi, song cứ việc cùng cố giao đê dạo. Đâu đêng vài phút lại thấy một người chức việc Anam trong cơ Mặt-thám có danh, tên là Bày Bày ngồi xe máy đê chạy về, sau có một cái xe kéo chỏ đê theo tởi bót. Thấy trên xe một cái rương mây với một cái valise. Thấy liên biết chi đê, song chưa rõ duyên cớ.

Muốn ti hỏi, mà hỏi chưa ra, xây nghe vẫn vẫn bên tai, có tiếng người xam-xi: Nhà đây-thếp. Nghe qua, tởi ngų ý, tuét lên Nhà đây-thếp, thấy một cái xe hơi đê chạy đê mà không người, hỏi lại mới hay người ngồi xe bị bắt, nên xe còn đê đê. Mà người bị bắt đê là ai, có gì đê bắt? Chưa rõ, chỉ nghe có một đê người bị bắt ấy còn trai, ngỏi xe-hoì lên lãnh Mãn-đà, bị bắt đê thoỉ.

Muốn ti hỏi, mà hỏi chưa ra, xây nghe vẫn vẫn bên tai, có tiếng người xam-xi: Nhà đây-thếp. Nghe qua, tởi ngų ý, tuét lên Nhà đây-thếp, thấy một cái xe hơi đê chạy đê mà không người, hỏi lại mới hay người ngồi xe bị bắt, nên xe còn đê đê. Mà người bị bắt đê là ai, có gì đê bắt? Chưa rõ, chỉ nghe có một đê người bị bắt ấy còn trai, ngỏi xe-hoì lên lãnh Mãn-đà, bị bắt đê thoỉ.

Muốn ti hỏi, mà hỏi chưa ra, xây nghe vẫn vẫn bên tai, có tiếng người xam-xi: Nhà đây-thếp. Nghe qua, tởi ngų ý, tuét lên Nhà đây-thếp, thấy một cái xe hơi đê chạy đê mà không người, hỏi lại mới hay người ngồi xe bị bắt, nên xe còn đê đê. Mà người bị bắt đê là ai, có gì đê bắt? Chưa rõ, chỉ nghe có một đê người bị bắt ấy còn trai, ngỏi xe-hoì lên lãnh Mãn-đà, bị bắt đê thoỉ.

Muốn ti hỏi, mà hỏi chưa ra, xây nghe vẫn vẫn bên tai, có tiếng người xam-xi: Nhà đây-thếp. Nghe qua, tởi ngų ý, tuét lên Nhà đây-thếp, thấy một cái xe hơi đê chạy đê mà không người, hỏi lại mới hay người ngồi xe bị bắt, nên xe còn đê đê. Mà người bị bắt đê là ai, có gì đê bắt? Chưa rõ, chỉ nghe có một đê người bị bắt ấy còn trai, ngỏi xe-hoì lên lãnh Mãn-đà, bị bắt đê thoỉ.

Muốn ti hỏi, mà hỏi chưa ra, xây nghe vẫn vẫn bên tai, có tiếng người xam-xi: Nhà đây-thếp. Nghe qua, tởi ngų ý, tuét lên Nhà đây-thếp, thấy một cái xe hơi đê chạy đê mà không người, hỏi lại mới hay người ngồi xe bị bắt, nên xe còn đê đê. Mà người bị bắt đê là ai, có gì đê bắt? Chưa rõ, chỉ nghe có một đê người bị bắt ấy còn trai, ngỏi xe-hoì lên lãnh Mãn-đà, bị bắt đê thoỉ.

Muốn ti hỏi, mà hỏi chưa ra, xây nghe vẫn vẫn bên tai, có tiếng người xam-xi: Nhà đây-thếp. Nghe qua, tởi ngų ý, tuét lên Nhà đây-thếp, thấy một cái xe hơi đê chạy đê mà không người, hỏi lại mới hay người ngồi xe bị bắt, nên xe còn đê đê. Mà người bị bắt đê là ai, có gì đê bắt? Chưa rõ, chỉ nghe có một đê người bị bắt ấy còn trai, ngỏi xe-hoì lên lãnh Mãn-đà, bị bắt đê thoỉ.

— Năm! Mây sao đêng lấy chai Pernod của ông mà uống, hử?
— Dạ, bẩm bà, tôi không có uống Pernod, tôi ra một thứ rượu DUBONNET mà thoỉ.
— Hên gì, cái ve DUBONNET đê trống trơn.

